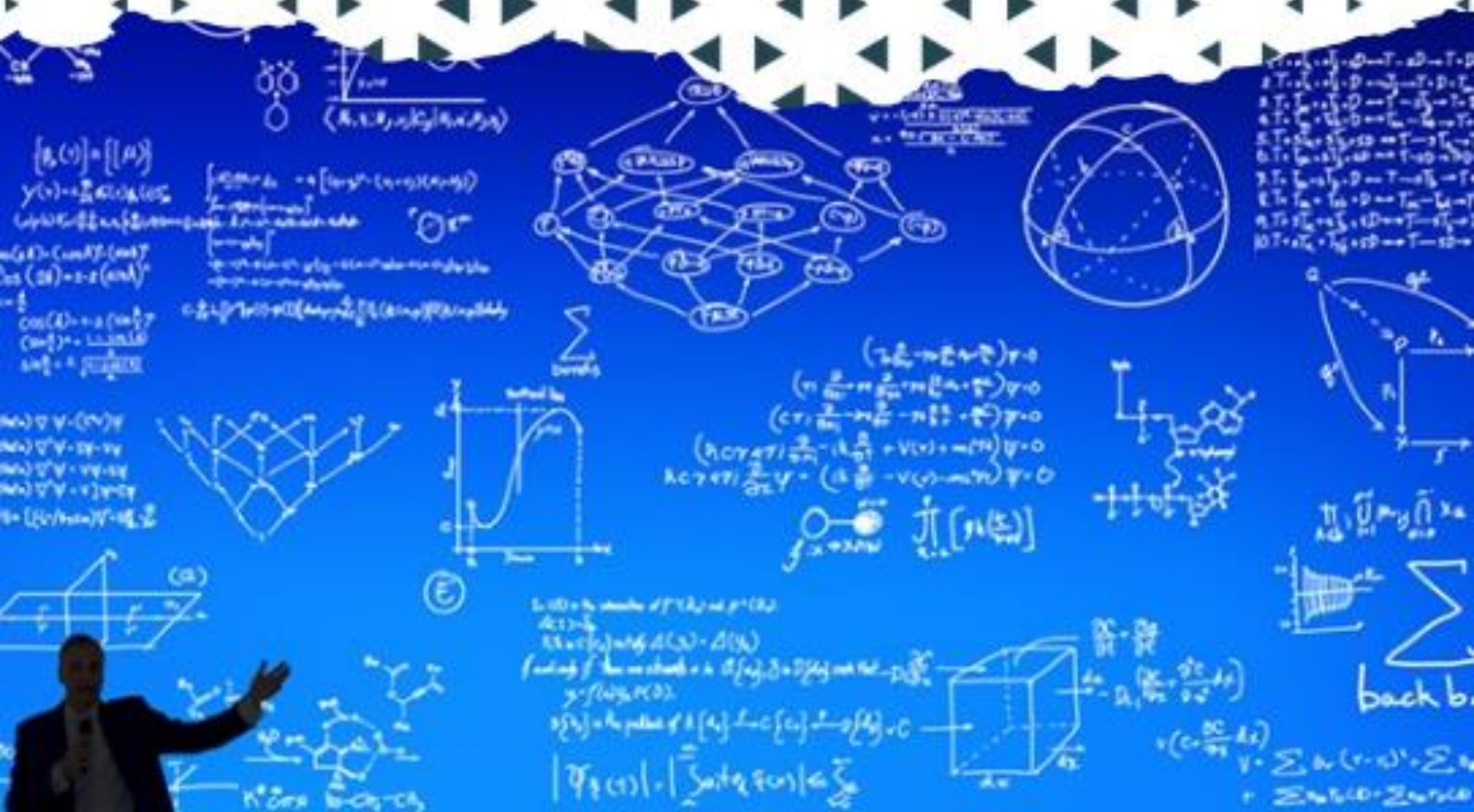

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

Google Scholar doi

zenodo

OpenAIRE

+998945668868

<https://innoworld.net>

2025

INNOVATIVE WORLD

«INNOVATIVE WORLD» ILMIY TADQIQOTLARNI QO'LLAB-
QUVVATLASH MARKAZI

«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2025-YIL № 1-SONLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI

ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

innoworld.net

SUVDAN SAMARALI FOYDALANISH VA SUN'IY INTELLEKTGA EGA AQLLI SHAHARNI RIVOJLANTIRISH

Islamova Iroda

TKTI Shahrisabz filiali talabasi

islamovairoda690@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi O'zbekistondagi global iqlim o'zgarishlari tufayli suvdan samarali foydalanish hamda sun'iy intellektga ega aqlli shaharni rivojlantirish bo'yicha so'z boradi. Suvdan samarali foydalanish bo'yicha bir qancha chora tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shuningdek aqlli shaharni rivojlantirish bo'yicha ham yurtimizda ko'pgina ishlar olib borilmoqda.

Kalit so'zlar. Suv, sun'iy intellekt, aqlli shahar, ekotizim, suv resurslari.

Аннотация. Узбекский Эта диссертация посвящена эффективному использованию воды в связи с глобальными изменениями климата и развитию умного города с искусственным интеллектом. Для эффективного использования воды реализуется ряд мер. Также в нашей стране ведется большая работа по развитию умного города.

Ключевые слова. Вода, искусственный интеллект, умный город, экосистема, водные ресурсы.

Abstact. This thesis deals with the efficient use of water due to global climate changes and the development of a smart city with artificial intelligence. A number of measures are being implemented for efficient use of water. Also, a lot of work is being done in our country on the development of a smart city.

Key words: Water, artificial intelligence, smart city, ecosystem, water resources.

Kirish: Suv - munosib hayot kechirish va insoniyatni rivojlantirishning asosiy manbaidir. Odamlar va ekotizimning suv resurslariga umumiy bog'liqligi ularning manfaatlari, ayniqsa, jamoatchilik farovonligining asosi bo'lgan ekotizimlarning ishlab chiqarish funksiyalarini himoya qilishni hisobga olish zaruratida muhim o'rin tutadi. Suvga nisbatan ortib borayotgan talablar-ni hisobga olish yuzaga keladigan muammolar va tahdidlarning nechog'lik keng ko'lamga ega ekani-dan va «o'zgarib borayotgan dunyo hayoti»ga teran nigoh bilan qarash lozimligidan yaqqol dalolat beradi.

Suv Markaziy Osiyo davlatlarining ijtimoiy-iqtisodiy farovonligi va atrof-muhitini saqlashning asosiy omillaridandir. Mintaqa davlatlari keyingi paytda tez-tez takrorlanayotgan qurg'oqchilik, tabiiy ofat, chang-to'zon, toshqin va boshqa o'ta xavfli tabiiy jarayonlar sharoitida birgalikda foydalaniladigan suv resurslarini boshqarish borasidagi muammolarga duch

kelmoqda. Suv resurslari taqchilligi Markaziy Osiyoning barcha mamlakatlarida kuzatilmoqda. Biroq bu muammo, ayniqsa, O'zbekiston Respublikasida juda sezilarlidir. Negaki, O'zbekiston mintaqa davlatlari orasida tobora o'sib borayotgan aholisi va tabiiy ekotizimlarning ijtimoiy-iqtisodiy hamda ekologik ehtiyojlarini qondirish, barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun suvga talab juda yuqori bo'lgan mamlakat hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida aholini ijtimoiy muhofaza qilish va atrof-muhitni ximoya etish bo'yicha ishonchli kafolat xamda choralarning amalga oshirilishini taminlash o'tkazilayotgan iqtisodiy islohotlarning barcha bosqichida davlat siyosatining eng asosiy ustuvor yunalishlaridan hisoblanadi. Tanlangan yo'ldan og'ishmay borayotgan mamlakat rahbariyati iqtisodiyot sohasini erkinlashtirish orqali iqtisodiy islohotlarni yanada chuqurlashtirish, institutsional o'zgartishlarni amalga oshirish, Suvdan foydalanuvchilar uyushmalarini (SFU) rivojlantirish, qishloq xo'jalik mahsulotlari ishlab chiqaruvchilarning xuquq va iqtisodiy mustaqilligini kengaytirishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Jamiyat suv muammolarini hal qilish va suv taqchilligini kamaytirish uchun qat'iy harakatlarni amalga oshirish zarurligini anglab yetmoqda. Suv resurslarini boshqarishda mavjud qoliplarga barham berish uchun suvdan foydalanish prinsiplari qayta ko'rib chiqilmoqda, qulay xamda maqbul choralar izlanmoqda. Shunisi e'tiborliki, aynan keyingi yillarda yuz bergan suv taqchilligi suvning naqadar ulug' ne'mat ekanligini anglab yetishga va xar bir odam mavjud vaziyatning o'nglanishi uchun shaxsan nima qila olishi mumkinligi borasida o'ylashga undadi va bu suvdan tejab-tergab foydalanish an'alarining qayta tiklanishida muhim omil bo'ldi.

Suv resurslarini boshqarish va atrof-muhitni ximoya qilish sohasidagi davlat dasturlari xamda rejalashtirilayotgan chora-tadbirlar milliy doirada cheklanib qolayotgani yo'q. Ular mintaqaviy xamkorlik strategiyalariga qo'shilishni, mahalliy va xorijiy tajribani xisobga olgan holda Orol dengizi xavzasida suv xamda energiya resurslarini birgalikda boshqarish bo'yicha o'zaro foydali sheriklikni mustahkamlashni ko'zda tutadi.

Sun'iy intellekt to'rtinchi sanoat inqilobining muhim elementidir. Uning jadal rivojlanishi va amaliyotda qo'llanilishining kengayishi ushbu hodisani huquq sohasiga "qo'shish"ni taqozo etadi. Sun'iy intellektni rivojlantirish va qo'llash bilan boliq bo'lgan u yoki bu tarzda jamoatchilik bilan aloqalarni tartibga solish murakkab vazifa bo'lib, mutaxassislar qaysi sohalar va faoliyatni tartibga solish kerakligi haqida turli xil qarashlarga ega va tartibga solishga taklif etilayotgan yondashuvlar turli mamlakatlarda sezilarli darajada farq qiladi. Sun'iy intellektning ahamiyati ortib borayotganini inobatga olgan holda, u bilan boliq masalalarni huquqiy tartibga solish kelgusi yillarda ham milliy, ham xalqaro miqyosda kun tartibida bo'ladi. Sun'iy intellektni huquqiy tartibga solish blokini shakllantirishda turli mamlakatlar hukumatlari o'rtasida kelishilgan

pozitsiyani ishlab chiqish muhim, buning uchun bunday tartibga solishni yaratish ehtiyojlarini tushunish kerak.

Bugungi kunda O'zbekistonda "Aqlli shahar" innovatsion texnologiyalarini joriy etishning boshlang'ich bosqichi davom etmoqda. "Aqlli shahar" texnologiyalarini joriy etish bo'yicha Toshkent shahrida "Xavfsiz shahar", "Aqlli hisoblagichlar", "Aqlli transport", "Aqlli tibbiyot" yo'nalishlari bo'yicha dastlabki sinov loyihalarini rejalashtirish va amalga oshirish yo'lga qo'yilmoqda. Nurafshon shahrida zamonaviy shahar infratuzilmasini joriy etish bo'yicha keng qamrovli ishlar bilan birga "Tashkent City" va "Delta City" loyihalari doirasida zamonaviy shaharsozlik infratuzilmasini joriy etish bo'yicha kompleks ishlar amalga oshirilmoqda.

Bunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari infratuzilmasining rivojlanmaganligi, shaharlar infratuzilmasining sezilarli darajada jismonan va ma'nan eskirganligi "Aqlli shahar" texnologiyalarini samarali joriy etishga to'sqinlik qiluvchi asosiy muammolardan biri bo'lib qolmoqda. Bularning hammasi telekommunikatsiya tarmoqlarini modernizatsiya qilish chora-tadbirlarini ko'rish hamda shaharlar infratuzilmasini rekonstruksiya qilish uchun yirik investitsiya manbalarini izlashni talab etadi.

Ushbu asosda oldinda turgan muhim vazifalardan biri xorijiy mamlakatlardagi mazkur yo'nalishlar bo'yicha hal qilingan qarorlarni chuqur tahlil qilish, tegishli tajriba loyihalari hamda laboratoriya va dala tadqiqotlari doirasida amaliy tajribalarni o'tkazish, shuningdek, mavjud sharoitlarga mos ravishda investorlar uchun qiziqarli investitsiya sxemalarini va moslashuvchan biznes modellari bo'yicha yangi takliflar ishlab chiqish va ularning mavjud variantlarini izlab topishdan iboratdir.

Jahon amaliyotida davlat-xususiy sheriklikni yo'lga qo'yish, ijtimoiy ahamiyatga ega vazifalarni hal etishga xususiy biznesni jalb etish orqali ushbu muammolarni hal qilish yo'llari ishlab chiqilgan.

"Aqlli shahar" texnologiyalarining joriy qilinishi yagona raqamli muhitni shakllantirish orqali shaharni boshqarish samaradorligini oshiradi, shu bilan birga shaharni bir butun holatda boshqarishga imkoniyat yaratadi.

FOYDALANILGHAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Xolmirzayeva, G. (2015). *Tasviriy san'at va uning ta'limdagi roli*. Toshkent: O'qituvchi.
2. Rahmatov, M. (2018). *San'atshunoslik: nazariy va amaliy yondashuvlar*. Toshkent: Ilm-Ziyo.
3. Tursunov, F. (2020). *Kreativ fikrlashni rivojlantirish metodlari*. Tashkent: Fan va texnologiya.

